

"Hi ha perill de secessió lingüística"

Aitana Guia i Conca, llicenciada en dret i doctoranda en ciències polítiques, ha analitzat, en un treball d'investigació, la política lingüística del primer govern Zaplana (1995-1999). En aquesta entrevista n'apunta algunes de les conclusions.

El procés d'aprovació del dictamen sobre la llengua i de la Llei de creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL) són dos aspectes concrets que Aitana Guia analitza en el seu estudi, que mostra la instrumentalització que el PP ha fet de l'anomenat pacte lingüístic per obtenir substanciosos guanys polítics.

—*Dos anys després de l'aprovació, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua encara és inconclusa. Si finalment es constituïa aquest nou òrgan normatiu valencià, la coexistència amb l'Institut d'Estudis Catalans podria portar a l'establiment de dues llengües diferenciades?*

—Sí, i això, independentment de la composició final. L'AVL podria adoptar el "secessionisme light" que ja ha adoptat el PP i que consisteix a aplicar un estàndard "valencià" divergent de l'estàndard unitari, de manera que, al capdavall, aquesta Acadèmia amb capacitat normatiua s'acabaria interposant al IEC. L'estratègia del PP, una volta al govern de la Generalitat, no ha estat d'apostar pel "secessionisme dur", però tampoc pel tancament definitiu del conflicte polític sobre la llengua, sinó que l'ha mantingut seguint uns altres esquemes, tan perillosos per a la pervivència de la llengua com els anteriors. Fins i tot una mica més, perquè són totalment desconeguts: no hi ha estudis, ningú no en parla ni explica que el perill de secessionisme al País Valencià no s'ha acabat i que afecta el futur de tota la llengua catalana, no cal dir-ho.

—*El seu treball afirma que, en termes polítics, l'aprovació de l'Acadèmia ha estat un èxit enorme del PP. Ho seria també la creació d'aquesta Acadèmia?*

—No solament l'aprovació de l'AVL, sinó tot el procés de "pacte lingüístic" ha donat molts guanys polítics al PP. En les últimes eleccions autonòmiques va

fagocitar l'electorat d'Unió Valenciana (un espai que li ha concedit la majoria absoluta) i la no-resolució del conflicte és condició *sine qua non* per a mantenir aquesta franja electoral. Per tant, si es configura l'Acadèmia, es farà de manera prou ambigua perquè el PP pugui presentar-la en clau secessionista, igual que va fer amb el dictamen i la llei. El mal és que la consti-

titució de l'AVL no és una qüestió d'interpretacions, perquè es tracta d'un òrgan amb poder normatiu. Per tant, o es configura una acadèmia amb garanties absolutes d'unitarisme, la qual cosa és difícil, o ni al PSOE, ni a EU, ni a CiU, ni als defensors de la unitat de la llengua no els convé que es cree.

—*Quin interès pot tenir un PP amb majoria absoluta a configurar definitivament l'AVL?*

—Aquesta és l'Acadèmia del PP: la iniciaren, la van promoure, van aconseguir que passés de dictamen a llei i en van blocar la institució. Ara mateix, al PP, li convindria que es configurés, perquè això formava part del seu programa electoral de les autonòmiques del 95, va tornar a ser-hi el 99 i, per tant, els donaria molt de capital polític. El problema és com fer-ho. El PP, des de l'aprovació de l'AVL, no ha fet res per donar entenedent que vol una Acadèmia de tendència unitarista. Però sí que s'ha preocupat de promoure i conti-

nuar donant suport a allò que, en el treball d'investigació, s'anomena "la trama secessionista", amb subvencions i tota la resta. Això no és desactivar el conflicte polític sobre la llengua, sinó mantenir-lo per si mai cal tornar a servir-se'n. En aquest context és poc factible que es configure una AVL amb una majoria d'acadèmics unitaristes i una minoria secessionista. Tampoc no seria possible de constituir-ne una de totalment secessionista, perquè així no hi hauria pacte amb l'oposició.

"Si no hi ha garanties, que no n'hi ha, que aquesta Acadèmia actuarà en favor de la normalització lingüística i d'acord amb la unitat de la llengua, tal com reclama la Universitat de València, més val que no es cree."

—*I aleshores?*

—Aleshores, i és un dels majors perills d'aquest assumpte, es podria configurar una Acadèmia ambigua, amb una majoria unitarista "formal", amb persones de posicions duals i dubtoses. Per tant, una acadèmia "formalment" unitarista que, de fet, creés les bases d'un secessionisme futur que comportés el manteniment i l'ús del conflicte polític sobre la llengua.

—*Creu que el PSOE n'ha eixit malparat, del procés de creació de l'AVL?*

—Aquest procés s'ha presentat com un pacte d'acord general, però que no s'haja tancat ens fa entreveure que no va haver-hi punt d'acord real. El PSOE va participar en el procés de creació de l'Acadèmia legitimant els èxits polítics que el PP n'extreia. Aquest ha estat el seu gran error. El PSOE ha considerat des d'un principi el dictamen sobre la llengua i la llei de creació de l'AVL com una finalitat en si mateixa, perquè la cosa important per a aquest partit era el resultat: crear una Acadèmia unitarista i tancar el conflicte. El resultat no ha arribat mai a ser aquest. L'oposició no es pot permetre de continuar donant èxits al PP, per més que crega i desitge que l'objectiu final pugui ser positiu. Perquè un desig no és una realitat, i menys encara en política. Al PSOE, no li convé que s'acabe creant l'Acadèmia.

—*Hi ha hagut cap revisió crítica al si del PSOE respecte del seu paper en la creació de l'AVL?*

—Ja hi ha veus crítiques de tot el procés i de la constitució de l'Acadèmia, i és només per aquest camí que el PSOE podria recuperar la seua coherència en matèria lingüística. Fins i tot s'ha afirmat que, si el PP aprovava una AVL no unitarista, en el moment que tinguessen la majoria absoluta a les Corts Valencianes, revocarien la llei de creació de l'Acadèmia i, si aquesta s'hagués constituït, la desmantellarien. Però si no hi ha garanties, que no n'hi ha, que aquesta acadèmia actuarà en favor de la normalització lingüística i d'acord amb la unitat de la llengua, tal com reclama la Universitat de València, més val que no es cree.

—*I quina ha estat l'actuació d'EU?*

—S'ha mantingut força coherent en la defensa de la unitat de la llengua i en la denúncia de la instrumentalització del pacte pel PP. Per exemple quan voten contra la llei de creació de l'AVL, precisament perquè no ofereix cap garantia sobre la unitat de la llengua ni sobre l'avenç de la normalització lingüística. Des d'aquest moment, no han deixat d'advertir que aquesta acadèmia no és aigua clara i que cal tornar-ne a parlar.

—*CiU va donar el vist-i-plau a l'estratègia de Zaplana de crear una altra autoritat lingüística?*

—CiU, juntament amb el PSOE, ha estat decisiva a l'hora de donar una imatge de pacificació lingüística al PP. CiU ho va fer, de primer, perquè hi pactava en l'àmbit estatal i no l'interessava que el PP valencià aparegués com a bel·ligerant contra la unitat de la llengua. D'aquesta manera, CiU feia veure al seu electorat que l'actuació del PP valencià no solament no era suficient per a posar en perill el pacte estatal CiU-PP, sinó que era aquest mateix pacte el que havia pressionat Zaplana per posar fi al conflicte polític sobre la

llengua. Tota una estratègia per a amagar que el seu soci de govern feia secessionisme lingüístic al País Valencià. Des de CiU i entorn encara no s'ha sentit cap crítica sobre la inconclusió del procés de creació de l'AVL. Així com el PSOE comença a fer autocrítica, CiU encara no n'ha fet.

—*La perpetuació del conflicte polític sobre la llengua és el factor que n'entrebanca la normalització?*

—Argumentar que la resolució del conflicte polític sobre la llengua promourà la normalització lingüística és caure en un parany. És un argument viciat, perquè posa tot l'èmfasi a acabar el conflicte intern de la llengua catalana entre secessionistes i unitaristes i difon la idea que després tot serà més senzill per impulsar la normalització. S'oblida que dependrà molt dels actors que detenen el poder polític i, si aquests no la volen promoure, no tindran gens d'interès a intentar destruir el conflicte polític, perquè és una pantalla perfecta per a emmascarar el conflicte lingüístic real, el conflicte entre català i castellà. En la investigació, no s'ha pogut demostrar mai que el PP done indicis de voler acabar el conflicte polític sobre la llengua i no ha fet cap actuació que permeta de tenir esperances en aquest sentit. El PP no es creu la unitat de la llengua catalana, ni en vol l'ús, només pretén, amb pinzellades de "catalanitat" al Principat i de "valenciania" al País Valencià, d'aconseguir la normalització lingüística de l'espanyol.

"El PP no es creu la unitat de la llengua catalana, ni en vol l'ús, només pretén, amb pinzellades de "catalanitat" al Principat i de "valenciania" al País Valencià, d'aconseguir la normalització lingüística de l'espanyol".

Alicia Toledo